Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 41 TUESDAY, MARCH 3 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 -ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 3-го БЕРЕЗНЯ 1998 р. Ч. 41 РІК CV

РОСІЯ Й УКРАЇНА ПІДПИСАЛИ ПРОГРАМУ ЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ

Москва. — Президенти Росії і України, Борис Єльцин і Леонід Кучма, підписали 27-го лютого програму економічного співробітництва на 10 років, яка має збільшити товарообіг між двома країнами більш як удвічі.

Російські інформаційні аґентства, покликаючись на речника Кремля Ястржембського, повідомили, що Л. Кучма, який перебував в Москві з дводенною офіційною візитою, сказав Б. Єльцинові, що Україна не вступатиме до НАТО. Підвердження з українського боку покищо не надходило.

Виступаючи перед журналістами після підписання економічної програми, яке відбулося в розкішній залі св. Георгія, український Президент заявив, що обидві країни зробили великий крок назустріч одна одній. Б. Єльцин зазначив під час церемонії, що Росія і Україна називають своє партнерство „стратегічним".

Обидва президенти випили тост шампанського за нову програму і ряд інших спільних декларацій і міжурядових угод, підписаних на тій самій церемонії.

За словами прем'єра Росії Віктора Черномирдіна, товарообіг між двома країнами зросте за десять років у два з половиною рази. Російські телебачення, покликаючись на експертів, зазначило, що внаслідок угоди двостороння торгівля потроїться. Минулого року товарообіг був 35 блн. дол.

За словами Ястржембського, обидві країни плянують зміцнити військові зв'язки і співпрацювати у торгівлі зброєю на світовому ринку.

Президенти не домовилися про те, як Україна виплачуватиме Росії заборгований за газ 1.2 блн. дол. Москва хоче, щоб Київ віддав їй основні енергетичні підприємства.

Напередодні візити Л. Кучми до Москви, депутат Верховної Ради Сергій Терьохін сказав, що програма економічного співробітництва з Росією загрожує суверенітетові України. В українських засобах масової інформації з'являлися критичні публікації проти цієї угоди з Москвою.

Світовий банк надає Україні позику

Київ (УНІАР). — Тут, у представництві Світового банку відбулася пресова конференція, на якій голова представництва Едільберто Сеґура повідомив, що Світовий банк ухвалив рішення надати Україні позику в сумі 16.4 млн. дол. для впровадження проєкту системи скарбництва.

Мета проєкту — підтримати зусилля Уряду в розробці та впровадженні цілком функціональної, автоматизованої системи скарбництва, яка служитиме ефективним інструментом для виконання бюджету та управління грошовими потоками.

За словами Е. Сеґури, цей проєкт допоможе централізувати працю з бюджетними видатками і надходженнями. Позика банку стане доповненням до власних витрат Уряду України. СБ надає її на 20 років, включаючи п'ятирічний пільговий період, із виплатою стандартних банківських відсотків, які можуть змінюватись, а на сьогодні становлять 6,5 відс.

Як повідомив заступник міністра фінансів, начальник Головного управління Державного скарбництва України Петро Петрашко, на сьогоднішній день до системи скарбництва перейшло вже 45 відсотків державних установ. До кінця другого кварталу 1998 року мають перейти усі інші. По завершенні цього процесу загальний обсяг видатків складатиме 75 відсотків бюджетних витрат загалом, вважає П.Петрашко.

Рада директорів Світового банку, зазначив Е. Сеґура, розглядатиме можливість надання Україні ще двох позик. Перша - 300 млн. дол. на удосконалення фінансового сектора і друга - 300 млн. дол. на програму розвитку підприємництва.

З моменту вступу України до Світового банку у 1992 році загальний обсяг позики, отриманої Україною від СБ склав понад 2 блн.дол. для впровадження 16-ох проєктів, в тому числі 2-ох ґарантій.

В Алмати затримано іранських шпигунів

Алмати, Казахстан. — Комітет національної безпеки Казахстану здійснив операцію, у висліді якої заарештовано групу громадян Ірану і Казахстану, яких звинувачують у шпигунстві.

Співробітника міністерства інформації і безпеки Ірану, який спеціяльно приїхав до Алмати, і казахського громадянина, завербованого іранською розвідкою майже два роки тому, затримано у той момент, коли агент передавав іранцеві таємну інформацію. Відтак було затримано ще декілька осіб, що служили прикриттям згаданої шпигунської акції.

Як повідомив заступник голови Комітету національної безпеки Казахстану Раґат Тілебалдінов, завербований іранською розвідкою казахстанець збирав таємну інформа-

(Закінчення на стор. 3)

Моссад шпигує в Швайцарії

Берн, Швайцарія. — Швайцарська влада повідомила про викриття шпигунської діяльности ізраїльської розвідки Моссад на території цієї країни, включаючи підслухування урядових телефонічних розмов.

Виступачи з цього приводу не пресовій конференції в Берні, федеральний прокуратор Карля дель Понте сказала, що покищо вдалося заарештувати одного з п'яти ізраїльських шпигунів, за рештою здійснюється нагляд.

Прокуратор дель Понте відкинула як безпідставне ствердження ізраїльської преси, нібито об'єктом Моссада були не швайцарські установи, а дипломатичне представництво Ірану.

Виникли перші розбіжності іракського договору

Ню Йорк. — У неділю, 1-го березня, іракський представник до Організації Об'єднаних Націй та головний інспектор ООН відповідальний за перевірку зброї масового знищення в Іраку зовсім не згідні в інтерпретації однієї критичної частини досягнутого минулого тижня договору, котрий допоміг зупинити заплановане американцями бомбардування Багдаду.

Нізар Гамдун, головний представник Іраку до ООН, в інтерв'ю на телевізійній мережі Сі-Ен-Ен ствердив, що групи інспекторів, які перевірятимуть досі недоступні візи президентських забудовань, будуть підпорядковані дипломатам призначеним генеральним секретарем ООН Кофі Аннаном.

Це твердження викликало негайну відсіч від Ричарда Батлера, голови Спеціяльної комісії ООН відповідальної за інспекцію та ліквідацію іракської зброї масового знищення. Виступаючи на тій самій телевізійній програмі Р. Батлер заявив, що відповідальність за всі групи інспекторів і їхню працю виключно належить до нього і про це говориться ясно у згаданому договорі.

Як можна було сподіватися, це відразу викликало небажані наслідки та метушню серед дипломатично-політичних кіл. Офіційні чинники ООН намагалися заспокоїти всіх і твердили, що заява Н. Гамдуна може бути тільки його власною інтерпретацією, а не наказом спричинити інтерпретацію, на думку американців, одної з найважливіших частин згаданого договору.

Все ж таки той публічний обмін протилежних думок дав нагоду багатьом представникам до ООН квестіонувати, чи не починає Ірак вже своєї відомої гри недотримання і відступу від даних обіцянок.

Хор „Думка" влаштовує два Шевченківські концерти

Парсиппані, Н. Дж. (В. Т-ець) — Цього березня український хор „Думка" з Ню Йорку, під диригентурою Василя Гречинського, влаштовує два концерти в поклоні Тарасові Шевченкові, а саме, в Ню Йорку та у Вашінґтоні, Д. К.

Перший концерт, який проходитиме під протекторатом Об'єднаного Комітету Українсько-Американських Організацій міста Ню Йорку, Відділ УККА, відбудеться в неділю, 8-го березня, в 2-ій год. по полудні в залі школи Ашер Ліві Ню Йорку, 1-ша аве. (між 11-ою та 12 вулицями).

У програмі будуть виконані твори, які відображують різні періоди творчости Великого Кобзаря. Крім хору „Думка" в концерті візьмуть участь: мистець слова Володимир Курило, який виготовив монтаж „Шевченко в піснях"; соліст-тенор Богдан Сікора зі Львова, соліст-бандурист Юліян Китастий та Школа Кобзарського Мистецтва під проводом Ю. Китастого. Фортепіяновий супровід буде в руках Євгенії Палей.

На цьому концерті хор „Думка" співатиме твори багатьох композиторів: Богдан Вахнянин, Михайло Вербицький, Євген Козак, Філярет Колесса, Борис Лятошинський, Денис Січинський та Генріх Топольницький. У Вашінґтоні концерт відбудеться в неділю, 15-го березня, в год. 2:30 по полудні у церковній залі собору Св. Родини, 4250 Гейрвуд рд. Концерт проходитиме під протекторатом Об'єднання Українців Вашінґтону.

На цьому концерті хор „Думка" виконає твори всіх вищезгаданих композиторів, а крім того твори Михайла Гайворонського, Марка Костецького, Миколи Лисенка та Євгена Савчука. Фортепіяновий супровід — Є. Палей. Крім „Думки" на концерті виступить соліст-бандурист Юліян Китастий.

Зустрітися з виборцями не вдалося

Львів (УНІАР-ІМА-прес). — Тут вибухнув скандал, пов'язаний з візитою до Львова лідерів Прогресивної Соціялістичної Партії України Наталії Вітренко та Володимира Марченка.

Сотні мешканців міста, блькуючи вхід до кінотеатру "Клекот", де члени Верховної Ради намагались провести зустріч з виборцями, закидали депутатів яйцями і гнилими яблуками. Під "гарячу руку" потрапили і деякі журналісти.

Не зважаючи на зусилля міліціянтів, юрбу втихомирити не вдалося і парляментаристи за допомогою міліційного автомобіля зникли з місця подій.

Закликають не ганьбити себе

КИЇВ (УНІАР). — Тут відбулася конференція "за круглим столом" на тему "Зовнішньо-політичні пріоритети України та громадська думка напередодні виборів - 98", організована Атлантичною Радою України.

Відкриваючи засідання президент Атлантичної Ради України Віктор Гречанінов відзначив, що в багатьох передвиборчих програмах партій погляди на зовнішню політику досить узагальнені. Тому праця "круглого стола" полягає в роз'ясненні партійних зовнішньо-політичних настанов і поглядів для пересічного громадянина. Він запропонував представникам партій висловитися з приводу концепції національної безпеки України, Хартії Україна-НАТО та широкомасштабного українсько-російського договору.

Перший заступник міністра закордонних справ України Антон Бутейко розповів про конкретну правну базу міжнародних відносин України, зазначивши, що певні концепції становлять державну таємницю. Представників партій він закликав конкретніше висловлюватися щодо міжнародних відносин під час передвиборчої боротьби: "Пам'ятайте, зовнішня політика — це обличчя держави, тому не виливайте бруду там, де цього не потрібно".

Із 30-ох партій, які беруть участь у виборах, не прислали своїх представників на засідання "круглого столу" і не висловили своєї зовнішньо-політичні концепції НДП, ХДПУ, УНА, УРП, АПУ, ПЗУ, КПУ, "Союз", ВО "Вперед, Україно!" та блок НЕП.

В Україні
(З інформацій УНІАР)

ЛІДЕРИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ЗУСТРІНУТЬСЯ У ЛЬВОВІ

ЛЬВІВ. (УНІАР-ІМА-прес).— Як повідомив голова Львівської обласної адміністрації Михайло Гладій, у травні 1999 року плянуться провести у Львові зустріч президентів країн Центральної та Східної Европи. Гроші для проведення цього заходу передбачено в державному бюджеті. У зв'язку з цим у місті розпочали направляти дороги, ремонтувати готелі та інші господарські й адміністративні приміщення.

СПОРУДЖУЮТЬ СКУЛЬПТУРУ ІСУСА ХРИСТА

РАХІВ. (УНІАР-ІМА-прес). — В географічному центрі Европи поряд з містом Рахів у Закарпатській області буде встановлено скульптуру Ісуса Христа, збудовано каплицю та туристичний комплекс. Ці заходи заплановано у зв'язку зі святкуванням 2000-річчя Різдва Христового. Як стало відомо з неофіційних джерел в МЗС України, проєкт фінансує Німеччина, а українська сторона опікуватиметься організаційними питаннями.

НАГОРОДА ІМ. ЛЕСЯ КУРБАСА

КИЇВ. — Директор Державного центру театрального мистецтва ім. Леся Курбаса Неллі Корнієнко отримала державну нагороду ім. Леся Курбаса, засновником якої став Кабінет Міністрів України та Міністерство Культури (премію засновано у 1993 році). Н. Корнієнко нагороджено премією за сукупність праць, присвячених творчості Леся Курбаса. На церемонії вручення нагороди голова журі, драматург Ярослав Стельмах відзначив, що Н. Корнієнко почала свою працю ще тридцять років тому, коли навіть згадка імени Л. Курбаса могла привернути увагу КГБ. Н.Корнієнко сказала, що їй дуже приємно отримати цю нагороду саме в 111-ту річницю від дня народження відомого режисера і пообіцяла наступного місяця подарувати читачам нову книгу під назвою "Репетиція майбутнього".

МОЛОДЕЧИЙ ПАРЛЯМЕНТ УКРАЇНИ

КИЇВ. — У засіданні Молодечого парляменту України 25-го лютого, взяли участь 138 представників з усіх областей країни. Під час відкриття парляментаристів привітали міністер України у справах сім'ї та молоді Валентина Довженко та її заступник Валерій Бабак. Голова Українського національного комітету молодечих організацій (УНКМО) Володимир Рябіка зазначив: "Ми плідно попрацюємо і покажемо нащо ми здатні". За перший день пленарного засідання делегати затвердили склад уряду, головою якого став Костянтин Захаренко (ПоСтУП — Перша Студентська Українська Профспілка), а також створили комітети з проблем економіки, культури, екології, міжнародних зв'язків тощо. Заслухано виступи новообраних міністрів і їх комітетів.

"ГРОМАДА" ПІДТРИМУЄ Л. КОСАКІВСЬКОГО

КИЇВ.— "Не зважаючи на зухвалі спроби виконавчої влади зірвати вибори Київського міського голови та депутатів Міської Ради, партія Всеукраїнське Об'єднання "Громада" зробить усе можливе для того, щоб диктаторські примхи режиму Кучми не вплинули на проведення виборів," — сказано в заяві київської міської організації ВО "Громада" щодо підписання 7-го лютого 1998 року Президентом Указу ч.92/98 про деякі питання здійснення виконавчої влади і місцевого самоврядування в містах Києва та Севастополі. Цей указ, який "фактично знищує самоврядування в столиці і робить її додатком до Адміністрації Президента", на думку авторів заяви, є грубим порушенням Конституції України. У заяві сказано, що "Громада" підтримує кандидатуру Леоніда Косаківського, принципова позиція якого до чинного режиму та передвиборча програма практично повністю співпадають з позицією та програмними документами партії "Громада".

УРЯД УКРАЇНИ ЗАНЕПОКОЄНИЙ

КИЇВ. — "Виконавча влада стала все частіше втрачати своїх представників на місцях, які гинуть від рук організованої злочинности," — відзначив на засіданні Кабінету Міністрів України прем'єр-міністр Валерій Пустовойтенко. Учасники засідання вшанували хвилиною мовчання пам'ять першого заступника керівника уряду Криму Олександра Сафонцева, який загинув в результаті терористичного акту. Відбулося обговорення ходу боротьби з корупцією. В.Пустовойтенко висловив незадоволення працею правоохоронних органів.

СТВОРЕНО "КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ"

РІВНЕ. — Тут створено обласну громадську організацію Комітет виборців України. Основна мета Комітету виборців України — не агітація за партію чи окремого кандидата, а роз'яснення людям положень нового виборчого законодавства, необхідности участи у виборах, і що найважливіше, в якості офіційного спостерігача за здійсненням незалежної громадської контролі, за чесністю виборчої кампанії. У цих виборах спостерігачів буде близько 16,000. Перші молоді добровольці нині проходять юридичну практику, щоб на основі закону вміти запобігти порушенням.

10 років праці в молодечому театрі

Парсиппані, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Здається це немов було вчора, як члени Молодечого Театру ім. Л. Курбаса зі Львова були тут у нас із гостинними виступами та ми мали щастя спільно з ними в затишку Бабилону, далеко поза гучним Ню Йорком, відзначати День Театру. Здається немов це було вчора, як ми зі зворушенням слухали Антонича у виконанні молодих, а так добрих акторів і переживали „Забави для Фавста".

А все ж від того їхнього останнього перебування в Ню Йорку проминуло вже понад рік і ми з великою радістю вітали в нашій редакції тих усіх так добре вже знаних нам членів молодечого театру, а передусім їхнього мистецького керівника Володимира Кучинського. Вітаючи з усіми немов з рідними, бо ж за свої хоча звичайно короткі перебування в ЗСА вони усі запали глибоко у серце і стали близькими.

Розуміється хочемо спершу знати дещо про їхні теперішні пляни, щоб поінформувати наших читачів та запевнити театролів повні залі, які так часто тепер на інших імпрезах світять пустокою. Але в тому випадку якось не

Члени Театру ім. Л. Курбаса в редакції „Свободи": (зліва, сидять): Мар'яна Подоляк, Наталка Половинка; стоять: Олег Драч, Олег Цьона, Володимир Кучинський і Андрій Водичев.

(Закінчення на стор. 3)

ЗБОРИ КРЕДИТІВКИ „САМОПОМІЧ" У НЮАРКУ

Ірвінгтон, Н. Дж. — 39-ті Річні загальні збори членів Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Нюарку, Н. Дж., відбудуться у суботу, 28-го березня, в залі Українського Народного Дому, 140 Проспект аве. в Ірвінгтоні, Н. Дж. Початок о год. 6-ій вечора. Реєстрація почнеться о год. 5:30 вечора.

У СВІТІ

У ЧЕТВЕР 26-ГО ЛЮТОГО, уряд Канади повідомив, що прийме на постійний перебування 19 кубинських політичних в'язнів з їхніми родинами, котрих кубинський президент Фідель Кастро звільнив під умовою, що вони виїдуть з Куби. Ці в'язні були на листі 300 політичних в'язнів, яких долею турбувався Папа Іван Павло II під час своїх відвідин Куби в січні. Цих 19 погодились виїхати до Канади і кубинські власті погодились видати їм та їхнім, родинам виїзні візи. Канадський прем'єр-міністер Жан Кретієн сказав, що звільнення цих політичних в'язнів вказує на користі із „конструктивного спілкування з Кубою у багатьох спірних питаннях, включно з політичними". Канада є одною із більших закордонних торговельних партнерів Куби, не зважаючи на критику зі сторони тих американських політиків, які підтримують ембарго проти Куби.

В АМЕРИЦІ

ПОДОРОЖНІ З КВИТКАМИ летунської лінії Пан Ам матимуть клопіт добратися будь-куди, бо згадана летунська лінія у четвер, 26-го лютого знову оголосила банкрутство та припинила всі полети своїх літаків. Пан Ам летунська лінія звернулася до інших летунських ліній, щоб прийняли пасажирів з їхніми квитками на свої літаки, але багато ліній відмовилися це зробити. Тому тиждень згадана летунська лінія повідомляла, що змушена звільнити 225 працівників, приземлити свої два найбільші літаки та змінити засяг своїх маршрутів. Одначе речник Пан Ам заявив, що ті заходи не були вистачальними і летунська лінія не могла дістати потрібного фінансування, але вже на другий день зголосилися деякі компанії для фінансування.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Післяслово про непевних союзників

Союзник — це, згідно зі словником української мови, той, хто перебуває у тісному зв'язку з кимнебудь, пов'язаний спільністю інтересів і поглядів. Зрозумівши заложення слова союзник, запитаємо себе, чи саме так можна назвати ті країни, котрі ЗСА ще досі зараховують до своїх політичних союзників. Правдоподібно, слово „політичних" міняє його точне значіння, бо дає право на особисте інтерпретування цього слова, що в основному не приділяє належної уваги способам і засобам осягнення ним визначеної мети. Чомусь зі словом „політичний" відразу постає перед очима людина непевного характеру, з таємними, вміло прихованими цілями, до осягнення котрих не вагається ужити будь-яких засобів. Мабуть, так треба також розуміти і поодинокі країни, котрі є політичними союзниками ЗСА під сучасну пору.

Кілька днів тому американські війська були наражені на небезпеку всіх наслідків можливої сутички з Іраком, сутички, котра напевно мала б негайні та далекосяжні наслідки. Рідко коли досі американські збройні сили були перед такою загрозою небезпеки без належної підтримки.

Найбільш нерішучими в цьому випадку виявилися ті країни, котрі постійно голосували в Організації Об'єднаних Націй, щоб ця організація ужила найгостріших засобів перевірки та тим способом зупинила намагання іракського президента Саддама Гуссейна в укритті та виробництві хемічної та біологічної зброї масового знищення. Інспектори ООН від часу закінчення війни в околицях Перської затоки знайшли та унешкодили більше зброї масового знищення, як це було вчинено під час згаданої війни. Цим вони охоронили в першу чергу країни околиць Перської затоки, а також і далеко віддалені країни, котрі залежні від безперервного постачання нафти з цих околиць.

Одначе, коли минулої осені С. Гуссейн розпочав свої нові політичні маневри, то такі країни, як Росія, Франція і Китай, не були серед тих, які домагалися, щоб Ірак притримувався даних обіцянок. Цю невдячну працю вони залишили Америці, знаючи, що їй можна довірити безпеку світу, а тим часом на повний голос критикували її заходи в тому напрямі та самі договорювалися з Іраком про догідні торговельні угоди. Арабські сусідські країни Іраку, бодай мали оправдання на свою стриманість у підтримці заходів ЗСА, бо їхня ворохобна громадськість могла повстати, коли б їхні державні провідники надто близько асоціювали себе з Америкою, котра погрожує бомбами і ракетами Іракові, від яких напевно потерпіть невинне цивільне населення.

Після такої поведінки так званих „союзників" закрадаються сумніви та визріває охота погодитися з тими, котрі пропагують ізоляціонізм — напрямок, основою котрого є невтручання ЗСА у конфлікти поза американським континентом і підкреслюють факт, якщо сусіди С. Гуссейна не хочуть припинити його розгнузданости, то чому маємо це робити ми?

Найсоліднішим і справжнім союзником ЗСА в цьому випадку виявилася Британія та її прем'р-міністер Тоні Блейр, виславши для підтримки американських збройних сил в околицях Перської затоки свого літаконосця, а також не пасли задніх Австралія і Канада, котрі зобов'язалися післати військо в разі потреби. Все ж таки це була надто мізерна коаліція у порівнянні до тієї, що складалася з 28 країн і в 1991 році вміло та спритно вигнала С. Гуссейна з Кувайту.

Все ж таки треба бути справедливим і докладніше придивитися до причин, які до цього довели, і як виглядає, мабуть, керівництво ЗСА таки цьому завинило. Уряд президента Билла Клінтона останніми роками прямував не надто стабільним і надійним шляхом щодо вибриків С. Гуссейна. Гострих слів вживалося до критики примховатих вчинків іракського президента, але коли приходилось конкретно діяти, то тоді все обходилось тільки легкою доганою. Навіть минулої осені ЗСА, погрожуючи, погодились на досить мізерну угоду, котрій поспріяла Росія, де С. Гуссейнові знову обіцялося легко.

Все це довело до сумнівів, чи ЗСА по справжньому готові дати негайну відсіч С. Гуссейнові, а з тим і до стриманости у будь-якій підтримці. Теперішні гострі слова, підтримані вчинками готовости американських збройних сил, таки зробили свою справу, але це цілком не оправдує союзників у такій поведінці.

Анатоль Камінський

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Українсько-російський договір, що його у січні ц. р. ратифікувала Верховна Рада України, а Державна дума Російської Федерації ще зволікає з його ратифікацією, логічно мав би бути вихідною базою для нормалізації українсько-російських взаємин, принаймні на найближчий час. Пишемо „принаймні на найближчий час", оскільки тривала, перспективна і обопільно корисна нормалізація між Києвом і Москвою є можлива лише при умові, що Росія остаточно зрезигнує із своїх імперіялістичних амбіцій і шовіністичних зазіхань щодо „ближчого" і „дальшого зарубіжжя".

Чи колись це станеться?

Як довго, однак, не наступила переорієнтація російської зовнішньої політики із експансивно-великодержавної на нормально-партнерську, так довго всяка нормалізація залишається хисткою і, чого доброго, ще й коньюнктурно-однобічною. До речі, Москва повинна починати свою переорієнтацію якраз із викинення з своєї зовнішньополітичної доктрини обох формул „зарубіжжя". Вже у самому визначенні цих термінів відчувається, що в них прикрито традиційні „старшобратські" претенсії Росії, головно, якщо йдеться про країни „близького зарубіжжя". Пора вже, нарешті, на їх місце поставити просто „ближчих" чи „дальших" партнерів, рівноправних суб'єктів міжнародного права і дійсно незалежних підмістів на шахівниці міжнародних відносин.

Подібно стоїть справа із східним вектором зовнішньої політики України. В той час, коли Росія намагається всіма можливими заходами дестабілізувати кавказькі і центральноазійські новопосталі держави та не допустити до того, щоб вони стали дійсно незалежними і сильними, щоби держати їх у своїй залежності, в інтересі України є сприяти чим скорішій стабілізації і силовому утвердженню цього кавказько-центральноазійського геополітичного поясу, який включає Грузію, Азербайджан, Вірменію та Туркменістан, Узбекістан, Казахстан, Таджикістан і Кіргізстан. Особливо важливим для нас є якраз Грузія, Азербайджан і Вірменія, які займають особливе місце у геополітичному і геостратегічному укладі у цьому регіоні, з погляду зовнішньої національної безпеки України. І коли сьогодні становище України у західньому напрямі щораз більше утверджується завдяки доволі сприятливій міжнародній коньюнктурі, а конкретно завдяки Заходові і таким нашим західним сусідам, як Польща, то наша зовнішня безпека на сході, особливо південному, вимагає постійної уваги, ініціятивности, активности і розумно скалькульованих заходів. Тим більше, що якраз останньо тут відбуваються події, які вимагають від української дипломатії не лише самої „уваги", а й відповідної дії.

Росія мусить „вмочити пальці"

Маємо на увазі передовсім дві події: недавню резигнацію президента Вірменії Левона Тер-Петросяна і атентат на президента Грузії Едварда Шеварднадзе 9-го лютого ц. р.

Як відомо, у вересні минулого року, за посередництвом Організації безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ), Тер-Петросян погодився був на компромісову розв'язку нагірно-карабахського конфлікту, згідно з якою Нагірний Карабах мав би запевнену належну автономію, залишаючись „формально" в Азербайджані. Це відразу змобілізувало Москву, яка аж ніяк не є зацікавлена у припиненні вірменсько-азербайджанського конфлікту, а навпаки — весь час його підсичує та розігрує у своїх власних імперіяльних комбінаціях. Вона й доклала всіх зусиль, щоб усунути Тер-Петросяна, владу якого у свої руки взяв більш „принциповий" і твердіший щодо Нагірного Карабаху прем'єр-міністер Роберт Кочарян. А він однозначно відкидає „гнилий компроміс" усуненого президента щодо Нагірного Карабаху. 16-го березня ц. р. мають відбутися президентські вибори, і не треба сумніватися, що Москва докладе всіх зусиль і засобів, щоб президентом став вигідний їй вірменський політик.

Хто стояв за атентатом на Е. Шеварднадзе, теж не тяжко здогадатись. Залишення вбитого терориста, росіянина, з чеченським пашпортом на місці злочину, є не лише дешевою спробою відвернути увагу він дійсних організаторів цієї „військової операції", як висловився про атентат сам Е. Шеварднадзе. Це вже був другий атентат на Шеварднадзе — перший мав місце 29-го серпня 1995 року. Тоді його організував колишній шеф безпеки Ігор Ґеорґадзе, який, за словами Шеварднадзе, досьогодні „зовсім добре поживає в Москві".

Шеварднадзе пов'язує всю цю „аферу" в першу чергу із нафтою. У своїй заяві після атентату (від смерти цим разом врятував його „Мерцедес", подарований німецьким урядом після першого атентату), він сказав: „Проблема транспортування каспійської нафти й інших енергоносіїв з Центральної Азії є найбільш сензитивним питанням нашого часу. Та скільки не було б терористичних нападів, ми встановимо порядок і нафта попливе через Грузію".

У цьому не треба сумніватися, але, на маргінесі, нагадаємо, що крім атентатів у російських оперативників є ще інша „постійна карта" у їхній макіявелівській грі — сепаратизми Абхазії і Південної Осетії. І хоча тепер збройний конфлікт стих, та на доручення Москви абхазці спроможні змобілізувати до 5,000, а південні осетинці — до 2,000 „партизан". Принагідно нагадаймо, що цю карту Росія розіграла дуже вміло в 1993 році, змусивши Грузію залишитися в СНД.

Імперська стратегія Росії

Не треба доводити, що керуючись економічними і стратегічними аргументами, Росія хоче передовсім домогтися, щоб нафтові труби йшли через російську територію, а не грузинську. Але на тому не кінець, бо водночас йдеться тут про ширші геополітичні комбінації, а саме: про перетворення транс-кавказького реґіону на буферний пояс проти Туреччини і тим самим проти НАТО, про відгородження Чечні й інших неросійських етнічних елементів від „незалежницьких, дезинтеграційних впливів" з того ж буферного пояса, та вкінці — про створення геостратегічного помосту для розбудови власної силової проекції — Вірменія — Сирія — Іран — Ірак, що з нею „конкурує" і їй протиставляється прозахідня констеляція — Грузія — Азербайджан — Туреччина — Ізраїль. Розм'якшення і пославлення Московської південної буферної зони та утвердження в ній російських позицій означає для нас, у пов'язанні з Кримським комплексом, скріплення стратегічного пляцдарму Росії проти України і тим самим послаблення цілого східнього крила нашої національної зовнішньої безпеки. А це могло б ускладнити наше становище навіть ще більше, ніж „реінтеґрація" Білорусі у Російську Федерацію. І навпаки: утвердження, стабільність і належний силовий потенціял незалежних держав транс-кавказького і центральноазійського пояса сприятиме нормалізації відносин України з Росією.

Ні ми, ні росіяни не спроможні міняти географічне положення народів у цьому регіоні, але тим не менше ми мусимо співформувати їхній геополітичний і геостратегічний уклад у корисному для нас виді. Оскільки ж він буде корисним теж і для наших партнерів того регіону, то не дивниця, що вони очікують від української дипломатії не лише самого реагування на заходи Москви, а й активного програмового концептування, ініціювання та конкретних дій у спільному інтересі, не боячись, що це може не подобатися Москві. Не смієм програвати можливостей, що їх відкрила нам тепер коньюнктура і на цьому відтинку. В тому відношенні, наприклад, заява голови грузинського парламенту 12-го лютого у Києві про „особливе партнерство Грузії і України не була аж ніяк звичайною дипломатичною куртуазією чи протокольним ритуальним реверансом, а актуальним зовнішньо-політичним дезидератом для урядів обох держав.

При цій нагоді варто також нагадати слова Ганса Дж. Моргентава, який, аналізуючи елементи сили у міжнародних відносинах, серед іншого, писав, що „якщо національна мораль (в сенсі національної ідеї — А. К.) є душею народу, то дипломатія є його мозком". Коротко: слово „дипломатія" зобов'язує...

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Богдан Марків

Ґруппман дуо з М. Суком в концерті

Абонементний концерт „Музика в Інституті" у п'ятницю, 20-го лютого, викликав зацікавлення публіки незнаною програмою і ще, до того, — незвичністю ансамблю. Правда, перед шести роками в Українському Інституті Америки концертував подібний ансамбль. Це був скрипковий дует Юрія Мазуркевича і Дани Померанц. Ширша українська публіка, правдоподібно, пригадує тих майстрів з концерту в Аліс Туллі Голл у 70-их роках, який стягнув велику кількість слухачів, бо вони приїхали з-поза „залізної куртини", до того ж з цікавою програмою, що виключала тільки скрипкові дуети.

Тепер у п'ятницю, 20-го лютого, слухачі „Музики в Інституті" мали нагоду почути скрипковий дует Ґруппманів. Ігор Ґруппман походить з України, а Весна Стефанович з Югославії. Вони, на відміну до згаданого дуету, не грали скрипкових дуетів, їх програма була мішана, побудована так, щоб кожний мав сольову партію, або з акомпаньментом фортепіяну.

Концерт почався Дуетом для скрипки та віолі Ґ-дур Моцарта. Цей твір, скомпонований 1783 року, особливо улюблений серед віолістів, бо в ньому Моцарт довів партію віолі з ритмічного акомпаньменту до рівноправного соліста, з усіма його властивостями. Виконавці використали всі засоби, щоб провести плавно музичні діялоги тих двох інструментів.

На черзі була рідко виконувана „Соната-баляда" для скрипки Ю. Ізая. Юджін Ізай (1858-1931) — бельгієць, скрипак, композитор і диригент Симфонічної оркестри в Сінсіннаті (1918-22), написав шість сонат для скрипки, присвячуючи кожну видатному віртуозові. Ігор Ґруппман виконав Сонату ч. 3, присвячену румунському скрипакові Жоржові Енеско.

У виконанні Ґруппман показав свій здоровий темперамент і віртуозний вогонь. Він має добру скрипкову техніку, сильне почуття ритму і, до того, грає на шляхотному італійському інструменті, з якого добуває чудовий тон. Такі якості зразу підкорюють публіку. Навіть мала невдача у фіналі не затьмарила великого успіху виконання тієї преважкої сонати, переповненої акордами і карколомними пасажами у подвійних тонах.

Першу частину концерту закінчено „Сонатою для двох скрипок і фортепіяну" найважнішого чеського композитора Богусава Мартіну (1890-1959). Твір Мартіну написаний 1931 року, модерного стилю, має багато відважних новаторських пошуків з ужиттям танцювальних ритмів, що надає бадьорого характеру його музиці, що й відчула публіка з перших тактів.

По перерві на сцену вийшла Весна Стефанович-Ґруппман і при акомпаньяменті Миколи Сука відіграла „Романс" для віолі і фортепіяну Макса Бруха. Романс наспівного і мелодійного характеру дав деяке відпруження слухачам. Солістка, граючи на віолі, доказала, що кожночасні зміни скрипки і віолі не впливають на її інтонацію. Вона почувалася свобідно і у виконанні внесла багато експресивних елементів.

Останньою точкою була „Сюїта для двох скрипок і фортепіяну г-моль" Мошковського. Моріц Мошковскі (1854-1925) — німецький композитор польського походження. Він народився в Бреслеві і ціле життя працював як педагог в Німеччині. Він багато концертував по Европі, а пізніше залишив немалу спадщину творів для фортепіяну. Сюїта — це добрий приклад музики епігонів німецького романтизму. Твір тотально віртуозного характеру, поодинокі пасажі блистять свіжістю музичної мови. Тут партія фортепіяну має рівнорядну, якщо не домінуючу ролю. В цій ролі піяніст М. Сук почувається знаменито, бо це його друга природа.

Майкл Спектер
„Ню Йорк Таймс"

Новий вантаж ділків: наївні слов'янки

I

11-го січня на сторінках „Ню Йорк Таймсу" появилася стаття, яка описує,як молодих й невинних українських дівчат втягається у систему найбільш брутальної гльобальної проституції. Стаття пера Майкла Спектера, перекладена на українську мову, вміщена тепер на сторінках щоденника „Свобода" за дозволом „Ню Йорк Таймсу" і автора на те, щоб поінформувати українців поза границями України і в Україні про цю широкозакроєну акцію вербування молодих жінок для кримінальних цілей. Поінформованість про таку акцію — це перший крок запобігання. Хоча в Україні є організації та аґенції, що можуть боротися з тим лихом, побоюємося, що, через скромні фонди для такої боротьби, вона можлива лише у великих містах та скупченнях, але не доходить до молодих жінок в малих містечках чи селах і тому вони найбільше наражені на небезпеку, коли виїжджають на роботу в чужі країни. Тому ми закликаємо читачів „Свободи" опитати переклад статті М. Спектера або робити з неї копії і висилати негайно до своїх рідних чи знайомих в Україні. В цей спосіб зможете допомогти молодим жінкам. Поможіть охоронити їх усіх від подібної страшної долі, що зустрічає тепер невинних і несвідомих молодих жінок України. Ми є глибоко вдячні редакції газети „Свобода" за поміщення перекладу статті з „Ню Йорк Таймсу", що допоможе у боротьбі з небезпекою, яка чигає тепер на жіноцтво України.

Ініціятиву до цього дали: Ганя Кріль — „Брама", Оля Ставнича — СФУЖО, Богдан Витвицький — АУАП.

* * *

Рамля, Ізраїль. — Ірина завжди вважала, що краса якимось чином порятує її від бідности і безнадії сільського життя. Кілька місяців тому, відгукнувшись на мутне оголошення в невеликій українській газеті, вона зійшла з туристичного корабля, який прибув до Гайфи. Дівчина сподівалася заробити багато грошей, танцюючи голою на столах.

Самовпевнений і радій вирватися з України, їй був 21 рік. Ізраїль відкривав перед нею новий світ. Протягом тижня чи двох здавалося, що все можливо. Потім одного ранку її відвезли до публічного дому, де господар у неї на очах спалив її пашпорт.

„Ти належиш мені, — згадує вона його слова. — Ти моя власність і працюватимеш доти, доки не викупишся. Не пробуй тікати. У тебе нема паперів, і ти не знаєш івриту. Тебе арештують і депортують. Потім ми тебе знайдемо і привеземо назад".

Подібне трапляється щодня. І не тільки в Ізраїлі, з якого за останні три роки депортовано близько 1,500 таких, як Ірина, росіянок і українок, але й в усьому світі, де продаж наївних і відчайдушних молодих жінок у сексуальне рабство перетворився на один зі злочинних бізнесів, які найстрімкіше зростають в експансивній світовій економіці.

Очевидно, міжнародний ринок жінок навряд чи новий. Протягом десятиліть його основним товаром були азіятки. Але економічна безнадія в слов'янському світі відкрила злочинним групам, що розмножилися після занепаду комунізму, те, що експерти називають найбільш прибутковим з усіх ринків — східньоевропейських жінок, яких майже ніщо, крім власних мрій, не стримує. „Піmпи", правоохоронці і допомогові групи — усі погоджуються, що тепер в цій торгівлі найбільше цінять українок і росіянок.

Через те, що імігрують вони часто нелегально і, в зв'язку з тим, що певна частина жінок добровільно обирає професію повії, скласти статистику важко. Проте підрахунки Організації Об'єднаних Націй свідчать, що кожного року у світі продається приблизно 4 млн. осіб, яких неправдою і насильством змушують працювати у різному рабстві. Міжнародна організація міграції зазначає, що тільки в саму Західню Европу щороку продається 500,000 жінок.

З багатьма трапляється те саме, що з Іриною. Приголомшена і ображена несподіваним наказом стати повією, вона просто відмовилася. Тоді її побили, зґвалтували — і вона здалася. Кінець кінцем дістала перепочинок, бо на публічний дім вчинено облаву, а її відвезено до єдиної в Ізраїлі в'язниці для жінок „Неве Тірца" в Тамлі. Тепер, подібно до сотень інших українок і росіянок, які не мають документів або явно підроблених паперів, вона чекає, коли її випроводять додому.

„Я не думаю, що чоловіка, який зруйнував моє життя, навіть оштрафують, — каже вона тихо. У її великі зелені очі поволі напливають сльози. — Можете назвати мене дурною, що приїхала сюди. Це мій злочин. Я дурна. Дурна дівчина з маленького села. Але чи можуть люди безкарно купувати і продавати жінок? Деколи я сиджу тут і запитую себе, чи справді все це сталося зі мною, чи може таке взагалі статися?".

Потім, кинувши рукою на брудне подвір'я з в'язниці, де російська мова поширена більше, ніж іврит, вона прошепотіла останню фразу: „Я не єдина, знаєте. Вони знищили нас усіх".

Зосереджені в Москві й столиці України, Києві, мережі, які займаються торгівлею жінками, простяглися на схід до Японії і Таїляндy, де тепер тисячі молодих слов'янок з примусу працюють повіями, і на захід до Адріятичного узбережжя і поза ним. Шляхи контролюють російські злочинні групи, базовані в Москві. Навіть якщо ці групи безпосередньо не займаються перевезенням жінок за кордон, вони забезпечують охорону, тилову підтримку, посередництво з власниками публічних домів у багатьох країнах і, очевидно, фальшиві документи.

Жінки часто починають свій пекельний шлях добровільно. Шукаючи кращого життя, вони спокушуються місцевими оголошеннями про добру роботу в інших країнах за гроші, про які їм у себе вдома навіть не мріялося.

В самій лише Україні кількість жінок, які виїжджають, приголомшує. Згідно зі статистикою Міністерства Внутрішніх Справ за останні 10 років виїхало 400,000 жінок віком до 30 років. Амбасада Таїляндy в Москві, яка розглядає заяви на візи з Росії й України, твердить, що кожного дня вона отримує близько тисячі таких заяв і більшість з них від жінок.

Ізраїль є досить типовим місцем призначення. Проституція тут законом не заборонена, хоч публічні доми нелегальні, і якщо врахувати 250,000 чужих робітників-чоловіків, більшість з яких неодружені або перебувають там без своїх дружин, — попит великий. За підрахунками поліції, щодня полагоджується 25,000 платних сексуальних справ. Публічні доми — всюдисущі.

(Продовження буде)

Св. п. д-р М. Овчаренко

14-го січня ц. р. в Чарлстоні, Ілл., на 88-му році життя померла проф. д-р Марія Овчаренко, а 17-го, після заупокійних відправ у похоронному заведенні Музики, які правив о. крилошанин Іван Кротець зі собору свв. Володимира і Ольги, покійну поховано на цвинтарі парафії о. Миколая.

Під час похоронних відправ покійну на дорогу вічности попрощали: від Філологічної секції НТШ і Осередку НТШ в Чикаго Мирослав Семчишин, від учителів „Рідної Школи" Юлія Назаревич і від колишніх учнів покійної Роман Завадович.

В свій час д-р Овчаренко була справді творчою індивідуальністю і за все своє життя створила собі нерукотворний пам'ятник своєї всесторонньої невсипущої праці. Філолог-славіст, знавець української літератури і її духовости, педагог, — записались в анналах української науки своїми досягненнями, які мають непроминаючу вартість.

В роки першої совєтської окупації Галичини (1939–41) мені довелось близько співпрацювати з д-р Овчаренко в Українському Педагогічному Інституті, де ми з іншими були викладачами української мови чи літератури і в той же час в пополудневих чи вечірніх годинах працювали у Львівському філіялі Академії Наук, де

Д-р М. Овчаренко (в молодому віці)

крім індивідуальних досліджень були науковими співробітниками восьмичленного колективу, що готовив переклад польсько-українського словника. І тоді саме, тому років 50, зав'язалась між нами близька дружба і по війні, коли в 1950-их роках зустрілись в Чікаго, довгі роки ми цю дружбу продовжували.

Дочка священика о. Андрія Пшепюрського з села Тарнавка переворського повіту (за західних окраїнах Галичини), по закінченні Перемиської гімназії, поступила на Краківський університет, де під керівництвом видатного українського мовознавця Івана Зілинського закінчила свої славістичні студії, а її магістерською працею був опис надсянських говорів (тобто говорів українсько-польського мовного пограниччя), яка звернула увагу наших мовознавців і в 1938 році Український Науковий Інститут у Варшаві видав її окремою публікацією.

Другим поважним досягненням молодої адептки української науки був докторат, який вона здобула на Карловому університеті у Празі і з цього часу її науково-дослідницька діяльність значно поширилась. Крім статтей на мовознавчі теми, вона пише декілька вартісних літературознавчих розвідок (як от про Павла Тичину, Михайла Зерова), в „Славік Рівю" пише про свого професора І. Зілинського, про особливості української акцентуації тощо. У Чикаго, в 50-их роках, де створено Осередок НТШ, разом з проф. І. Витановичем, інж. Павлом Турулою й іншими, підготовляє до друку й редагує 173-ий том Записок Наукового Т-ва ім. Шевченка, присвячений пам'яті знищених Москвою українських вчених, і там же містить свою дослідницьку статтю про видатного (також знищеного) історика української літератури Сергія Єфремова. За свої заслуги для української науки вона стає дійсним членом НТШ і Української Вільної Академії Наук (УВАН) в ЗСА.

Паралельно з науковою проходить її педагогічна діяльність. Свою учительську кар'єру починає з української гімназії в Перемишлі, пізніше вчителює в українських і польських школах Львова, а за першої совєтської окупації Галичини в Педагогічному Інституті у Львові. На еміграції в Німеччині упродовж чотирьох років вчителювала в українських таборових гімназіях у Фюссені і Міттенвальді.

Перебуваючи в Німеччині, вийшла заміж за проф. Дмитра Овчаренка, який по кількох роках помер і похований на цвинтарі о. Миколая в Чикаго. Свою учительську працю продовжувала в Чикаго, була кілька років учителькою в цілоденній школі о. Миколая, теж написала прекрасний підручник-читанку для п'ятої кляси „Золоті ворота".

Одержавши американське громадянство, їй пощастило стати на працю слявіста в американських університетах, спершу в Болдер, Кольорадо, пізніше в стейті Луїзіяна, а врешті в стейтовому Істерн-Іллиной університеті в Чарлстон, де й перейшла на емеритуру.

Будучи вже на пенсії, вона не припиняє своєї науково-педагогічної діяльности. Упродовж кількох років на сторінках „Свободи" вона редагує сторінку мовних, дуже повчальних статтей і гуртує гроно фахівців і любителів української мови, та причиняється до знання і поглиблення знань про нашу мову і її закони.

М. Семчишин

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА БИЛЛА КЛІНТОНА дійшов до висновку, що індонезький президент Сугарто знову нехтує зобов'язаннями, на котрі погодився тому шість тижнів, підписуючи договір з Міжнародним валютним фондом, який погодився допомогти Індонезії вийти зі скрутного економічного становища. Дальша відмова Сугарта впровадити в життя конечні економічні та політичні реформи, на котрі він погодився у заміну за 43 білн. дол., ставить американський Уряд і Міжнародний валютний фонд у скрутне становище з дуже важким вибором. Відмовити згадану допомогу і ризикувати дальшим занепадом індонезької економіки, або погодитися на те, що Сугарто візьме гроші ігноруючи вимогами згаданого фонду та тим самим значно захитає вірогідністю цієї установи. Щоб рятувати ситуацію президент Б. Клінтон вирішив післати до Індонезії особистого представника, колишнього віцепрезидента Волтера Мондейла для з'ясування ситуації Сугартові.

ПОДІЇ

КОНЦЕРТ ПАМ'ЯТІ Р. САВИЦЬКОГО

Ню Йорк. — Український Музичний Інститут Америки влаштовує святочний концерт у пам'ять визначного піяніста-педагога Романа Савицького. Участь братимуть: Д. Гординська -Каранович, Т. Богданська, Г. Колесса, О. Равлюк-Прутеняк, Р. Савицький, мол., М. і Л. Долл та інші. Проходитиме виставка музичних матеріялів, влаштована режисером О. Захаровим. Концерт і виставка відбудуться у неділю, 8-го березня ц. р., в Українському Інституті Америки, 2 схід 79-та вул. в Ню Йорку. Початок о год. 4-ій після полудня.

ВШАНУВАННЯ Т. ШЕВЧЕНКА

Ню Йорк. — Український хор „Думка" під протекторатом Об'єднаного Комітету Українсько-Американських Організацій м. Ню Йорку — Відділ УККА влаштовує святковий концерт в пошану Т. Шевченка. Концерт відбудеться у неділю, 8-го березня, в залі школи Asher Levy, Перша аве. між 11-12 вул. в Ню Йорку. Початок о год. 2-ій після полудня. Участь братимуть: хор „Думка"під керівництвом диригента Василя Гречинського, мистець слова Володимир Курило, тенор Богдан Сікора, бандурист Юліян Китастий та Школа кобзарського мистецтва під проводом Ю. Китастого.

ІМПРЕЗИ ПАМ'ЯТІ О. КОВАЛЬЧУК -ІВАСІВКИ

Ню Йорк. — Студія Мистецького Слова під керівництвом Лідії Крушельницької влаштовує імпрези „Сльозина й усмішка", присвячені пам'яті балерини і хореографа Ольги Ковальчук-Івасівки. У програмі — твори Василя Стефаника й Едварда Козака - „Ека". Імпрези відбудуться: у суботу, 14-го березня, в Українському Інституті Америки, 2 схід 79-та вул. в Ню Йорку, початок о год. 8-ій вечора, та у неділю, 15-го березня, в УНДомі, 142 Друга аве. в Ню Йорку, початок о год. 2-ій після полудня. Вступ — 15 дол., для студентів і сеньйорів — 10 дол.

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ ФУНДАЦІЇ УВУ

Ню Йорк. — Фундація Українського Вільного Університету в ЗСА влаштовує Загальні річні збори Фундації УВУ, які відбудуться у суботу, 28-го березня, у домівці 136 Друга аве. в Ню Йорку. Початок о год. 2-ій після полудня.

КРАЙОВИЙ З'ЇЗД УПС

Ню Йорк. — Крайова Булава УПС повідомляє пластовий сеніорат УПС, що Крайовий з'їзд УПС відбудеться у суботу, 4-го квітня, о год. 9-ій ранку в пластовій домівці, 144 Друга аве в Ню Йорку.

Торонтонський вечір українського народного танцю

Кажуть, спочатку було слово... Після слова ще щось було. А за цим — ще щось інше. І потім був танець. Не знаємо точно, як там було дуже давно, але точно знаємо, що в Торонто 1-го лютого ц. р. відбувся надзвичайно успішно третій річний молодечий фестиваль українського танцю. У ньому взяли участь групи: „Десна", „Тирса", „Барвінок", „Ватра", „Академія", „Явір". Танцюристів понад п'ятсот. Це було знаменитє свято як для виконавців, так і їх родин.

Рівно за два тижні від того свята танцю, тобто 14-го лютого ц. р., до Торонто загостив український ансамбль танцю „Воля" з Едмонтону. Хоч ансамбль тішиться величезною заслуженою популярністю і його провадять від березня 1996 року Богдан та Світлана Ткач, знані високої кляси хореографи, донедавна високо цінені в Україні, то серед співорганізаторів почали зроджуватися сумніви, чи допише участь у виступі. Адже заповнити простору залю у Мессі Голл в Торонто нелегка справа, коли взяти до уваги, що Торонто насичене культурними імпрезами.

В останніх роках помічаємо, що серед молодого покоління українців в Канаді все більше зростає зацікавлення і активна участь в танцювальних групах. Процес мовної асиміляції сприяє тому видові мистецтва, де за допомогою рухів, народних костюмів, молодь в розвазі визначає свою національну приналежність. З давен-давна молодь любила танцювати, особливо українська молодь в танець вкладала своєрідні музикальні мотиви і вигуки. В танці виявляла свою бадьорість і сполучала танець зі співом.

Танцювальна група „Воля" виступала під кличем „Ми — українці" в Торонто, і важко передати словами ту неповторну атмосферу, яку вона витворила серед глядачів. Дуже шкода, що не всі місця в Мессі Голл були зайняті. Якщо ствердити, що на програму концерту складалося 19 точок і перерви були заповнювані милим голосом знаменитого соліста Ігоря Богдана зі Львова, то маю надію, що присутні на виступах надовго у своїх серцях збережуть світлі спогади про цей вечір. Це був прекрасний, на високому мистецькому рівні концерт українського танцю з додатком українській пісні.

Знаменита танцювальна група „Воля" нараховує до 35 виконавців — талановитих дівчат і хлопців. Всі вони опанували танцювальне мистецтво. Можемо сказати, що серед нашої молоді є визначні дівчата і хлопці, обдаровані великим талантом. Я вдивлявся в танцюючих і подивляв, з якою незвичайною легкістю вони виконували всі в один ритм свої танцювальні завдання. Серед цієї танцювальної молоді є і такі, які зі своєю незвичайною здібністю засвідчують професіоналізм у цій ділянці.

Так, як в Україні Василь Верховинець почав записувати і популяризувати танці, так і Василь Авраменко спочатку в Чехії, Німеччині, а згодом у Канаді (1927 р.) організував танцювальні виступи українського танцю. В цей спосіб ознайомлював він нашу молодь не лише з танцем і піснею, але також і з мовою, яка є складовою частиною національної свідомости. Танцювальні ансамблі лише тоді здійснять своє завдання, коли зможуть зберігати душевно-національну рівновагу, поступово впроваджуючи рідну мову серед виконавців. Отже, поширювати національну свідомість означає передавати нащадкам наш скарб — рідну мову.

Якщо наша праця буде розумно перепроваджувана, то вона буде поступово прищеплювати у молоді через танець любов до нашого народу і його мови. Тоді танці ми перетворимо в конструктивну трансмісію національної свідомости. Хочу пригадати, що великі заслуги перед українцями в Канаді мають Ол. Гердан-Заклинська, Рома Прийма та інші.

На увагу заслуговують прекрасні костюми ансамблю, які дихають свіжістю, відповідно підібрані до виконуваних танців. Однак заключною атракцією виступу був вогнистий гопак. Цей танець виконаний був з мистецьким розмахом. Підскокам вгору не було кінця, присіди, всякі повзунці та молоде дерзання в хороводах дівчат і хлопців наповнювало правдивою радістю.

По закінченні концерту подяку присутнім склав Богдан Ткач — головний хореограф групу „Воля", а від присутніх на виступі вручила букет живих квітів Марія Шкамбара — голова торонтонського КУК, С. Кісель від компанії „Міст" та інші. Під час виступів і на закінчення оплескам не було кінця. Виконавці підбили серця у глядачів і удостоїлися високої чести й заслуженого тріюмфу.

Ярослав Стех

10 років...

(Закінчення зі стор. 1)

лякаємося того, а коли пишемо ці рядки Театр ім. Курбаса вже мав перший свій виступ і це перед так химерною нюйоркською публікою та може гордитися переповненою залею Українського Інституту Америки. То ж надіємося, що це був добрий початок і за ним підуть дальші успіхи.

— Скажіть, Володя, які у вас пляни на час перебування в ЗСА, чи вони вже всеціло устійнені та як довго думаєте залишатися?

— Ми плянуємо, як на сьогодні, бути у вас до початку квітня. Приїхали тут завдяки помочі Фундації Сороса і авіялінії „Льот", бо своя якось не помогла. У вас задумуємо відзначати 10-річчя нашого театру в Українському Інституті Америки вечером посвяченим поезії Б. І. Антоновича 28-го березня.

— А що плянується до того часу?

— Ми розпочали, як знаєте наші ґастролі „Марусею Чурай" в УІА 22-го, а далі повторимо цю віднову нашої давнішої постановки ще у Філядельфії в суботу, 7-го березня, в Українському Освітньо-Культурному Центрі по полудні о год. 1:30, а вечером того самого дня о год. 7:30 виведемо поезії Б. І. Антонича ще із полученням лемківської музики, яка Антоничеві була така рідна.

— А як є із „Камінним господарем", що буде раніше?

— Це вже в неділю, 1-го березня, в Культурному Центрі Бирґдорф у Мейплвуді, Н. Дж., але ми покажемо лише робочий варіянт, бо цей справжній не буде готовий до виставлення раніше як десь за пів року. Тепер хочемо лише відзначити це, що „Камінного господаря" виставляли тут в Ню Йорку ще перед 30 роками і що ще є багато тих, які брали в якийсь спосіб участь у цій виставі. Чи це не є тепер немов продовженням традицій українського театру, байдуже, де він працює?

— Я належу саме до одної з тих, що пам'ятає прем'єру в Народному Домі в Ню Йорку та акторів, які брали в цьому участь. Ця вистава зв'язана у мене з великим сантиментом, та й не лише сантиментом. Надіюся, що таких, як я тут більше.

— Ми маємо на цю виставу ще особливу несподіванку, але тепер її не буду зраджувати.

— Розуміється на тому не кінець ваших теперішніх плянів перебування на терені ЗСА.

— Ми ще плянуємо як лише буде можливе, відвідати інші скупчення українців, а це Дітройт, Клівленд і Чикаго, повторити ці вистави та ще раніші інші як „Благородний Еродій" і „Садок вишневий" в перекладі Петра Панча. Крім того, завдяки Юлі Франко та її заходам відвідаємо ще ряд американських університетів, де будемо проводити майстерні. Вже є пляни на Пенсильванійській університет, Ейлський і Веллслі, а також будемо в стейті Коннектікат.

— Добре, що у вас широкі пляни, але хочеться знати ще про це, що за вами в тому часі, коли ми не бачилися та що перед вами.

— Після останнього перебування в ЗСА у 1996 році ми побували в Москві, літом в Італії на гостинних виступах міжнародніх фестивалів, відтак мали ляборaторію на Криму, виставляли з успіхом в Донецькому, а відтак в Києві на Подолі ставили „Садок вишневий". Цю саму виставу повторяли в 1997 році у Торуні на міжнародному фестивалі, а „Забави для Фавста" на слов'янському фестивалі в Москві, де отримали дві нагороди, одну за кращу виставу, а одну наш Олесь Драч отримав за кращу чоловічу ролю. Брали також участь у відзначенні 275-річчя Г. Сковороди у Києві, а як повернемося зараз таки у квітні маємо обмін з Харковом і Дніпропетровським.

— Як бачимо, ви постійно роз'їжджаєте. Чи є на це причина, чи так дістаєте запрошення?

— Ви знаєте, що у Львові тепер з театром і виставами важко. Ми вже пів року не отримували зарплати, а жити і грати треба, бо це наше завдання.

— Скільки маєте тепер акторів та в якому числі приїхали?

— Нас приїхало десятеро, в тому теж і художник. Звичайно, це ті самі актори, яких ви вже тут візнали у попередніх двох турах, а з нових то багато у нас немає.

— З приємністю оглядаю ваші проспекти на окремі вистави. Вони виконані дуже мистецько. А вже зокрема приємно мені заховати, як гарну пам'ятку, цей ваш буклет із портретами наших поетів та драматургів і їхніми словами. Ви, надіюся, маєте багато примірників і можете тут поширювати?

— Нам найважливіший однак успіх наших вистав та зацікавлення ними публіки і на це ми дуже чекаємо.

В Алмати...

(Закінчення зі стор. 1)

цію, що стосувалася не тільки оборонних підприємств країни і внутрішньої соціяльно-економічної ситуації, але й даних про осіб з вищих ешелонів влади Казахстану.

Ніхто з арештованих не має дипломатичного імунітету, так що очікується відкритий і голосний суд над іранськими шпигунами.

З МІСЦЕВОСТИ ТУЗЛІ У БОСНІЇ, минулого четверга, 26-го лютого, вирушив тяговий поїзд, вперше за останніх шість років і відразу став символом тієї настирливости боротись за своє існування, котра починає появлятися в країні. Поїздовий рух у Боснії зупинився з вибухом війни у 1992 році. Після її закінчення у 1995 році більшість поїздових рейок було знищено. Політичні непорозуміння також не дозволяли на нормальне сполучення поїздами поміж різними етнічними угрупуваннями країни. Цей перший вантажний поїзд складався з 30 вагонів, наладованих 600 тоннами вугілля, котрі повіз із Тузлі до Сараєва.

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність найдорожчого МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.

МИКОЛИ ЛЕГЕТИ

будуть відправлені заупокійні
СЛУЖБИ БОЖІ
і Панахида в церквах:

св. Юра, у Львові;
Рождества Пресвятої Діви Марії, в Лісниках;
Непорочного Зачаття, в Гемтремку.

21-го березня о год. 8:30 рано

СТЕФАНІЯ ЛЕГЕТА з дітьми і внуками.

В СЬОМУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність нашого найдорожчого і незабутнього

д-ра прав
бл. п.

ОРЕСТА ВОЛОДИМИРА БЕДРІЯ

будуть відправлені заупокійні
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в таких церквах:

св. Трійці, в Кергонксоні, Н.Й. 7-го березня о год. 10-ій ранку;
входу в Храм Пресвятої Богородиці, в Норт Порт, Фла.. 14-го березня, о год. 8:30 ранку;
в Рочестері, Н.Й., в Покіпсі, Н. Й., в Бостоні, Масс. та в Україні.

Просимо згадати Ореста у своїх молитвах.

БАТЬКИ, РОДИНА та ДРУЗІ.

П О Д Я К А

28-го січня 1998 року відійшов від нас наш дорогий БАТЬКО, ДІДО і ПРАДІДО

бл. п.

МИХАЙЛО ЄЙНА

Складаємо, додатково, сердечну подяку нашим приятелям за датки на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля в пам'ять бл. п. Михайла Єйни, які вплинули безпосередньо на конто Фонду до Української Кредитової Спілки в Рочестері.

	100 дол.	Укр. Вест Сайд Клюб;
	50 дол.	Павліна і Василь Чуприндa;
по	25 дол.	Евген Кулик, сеньйори св. Йосафата;
по	20 дол.	Теодозій і Галя Пришляк, Василь Білан, Стелла Скални;
	10 дол.	Марія і Микола Лилак.

МИКОЛА і АННА ЄЙНА з родиною

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА" В НЮ ЙОРКУ
ділиться сумною вісткою, що 21-го лютого 1998 р. відійшла у вічність

бл. п.

ОКСАНА ВІРА РАК

велика приятелька і добродійка нашого хору, вдова по сл. п. інж. Богданові Ракові, ініціяторові-основникові та довголітньому голові хору „Думка".

ПОХОРОН відбувся 26-го лютого з української греко-католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, а тлінні останки покійної спочили на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна їй пам'ять!
Родині покійної складаємо найсердечніші співчуття.

УПРАВА І ЧЛЕНИ ХОРУ „ДУМКА"

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА" В НЮ ЙОРКУ
ділиться сумною вісткою, що 22-го лютого 1998 р. з волі Всевишнього відійшов у вічність

бл. п.

ПЕТРО ПАВЛО ГАНКЕВИЧ

довголітній член хору, бас-соліст та кількакратний член Управи Хору.

ПОХОРОН відбувся 25-го лютого з української греко-католицької церкви св. Михаїла в Йонкерсі, Н.Й., а тлінні останки покійного спочили на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Вічна йому пам'ять!
Родині покійного складаємо найсердечніші співчуття.

УПРАВА І ЧЛЕНИ ХОРУ „ДУМКА"

Відбулися Загальні збори 25-го Відділу УНС

Парсиппані, Н. Дж. — Тут у нових приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу в четвер, 12-го лютого, о 3-ій год. по полудні, відбулися Загальні збори 25-го Відділу УНС „Свобода“, а після того збори для вибору делеґатів на 34-ту Конвенцію УНС в Торонто.

Загальні збори відкрив голова 25-го Відділу ред. Зенон Снилик і поки приступив до порядку денного попросив усіх встати та однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять тих членів, які відійшли у вічність, а зокрема довголітньої секретарки і касира 25-го Відділу Марії Савчак.

Голова звітував про діяльність 25-го Відділу та відчитав зі записок неприсутного на зборах писаря Романа Юревича протокол з останніх Загальних зборів. Звітуючи, голова підкреслив, що точнішого звіту не може дати, бо недуга і смерть М. Савчак дещо утруднила можливість для цього. Присутня на Загальних зборах Відділу Марта Лиско, секретар УНС, підтвердила, що не всі документи 25-го Відділу були передані спадкоємцями М. Савчак і як тільки це станеться, то все буде передано.

Після уділення абсолюторії Управі Відділу, був час на запити, відповіді та дискусію. Після цього вибрано нову Управу Відділу в такому складі: Зенон Снилик — голова, Христина Ференцевич — заступник голови, Оксана Тритяк — секретар і касир; до Контрольної комісії вибрано Романа Ференцевича і Стефана Качарая. Збори вирішили частину заощаджених грошей Відділу віддати на загально громадську допомогу: 500 дол. Український Музей в Ню Йорку в пам'ять довголітньої секретарки Відділу М. Савчак, 500 дол. на Т-во „Просвіта“ в Україні та 500 дол. для ККДУ. Загальні збори закрив ред. З. Снилик.

Відразу після цього ред. З. Снилик відкрив звичайні збориВідділу для вибору делеґатів на 34-ту Конвенцію УНС в Торонто. Він коротко з'ясував обов'язки делеґатів і пояснив хто може бути вибраний. Делеґатами на 34-ту Конвенцію вибрано О. Тритяк і Р. Ференцевича, а їхніми заступниками Х. Ференцевич і С. Качарая.

Після вибору до делеґатів звернувся присутній д-р. Степан Ворох з проханням, щоб на Конвенції підкреслили важливість видавництва і видань УНС „Свободи“ та „Українського Тижневика“ для цілости організації та української громади. Порушено також справу можливости розповсюджувати „Свободу“ в Україні.

Проєкт „Джерело” у Львові

Зеня Кушпета — це одна з тих надзвичайних молодих людей, які після переходу України на демократичну державу, переїхали напостійно туди, щоби працювати і жити для неї. За шість років перебування у Львові, Зені незамітні початки праці з недорозвиненими дітьми виросли на мільйоновий проєкт, який підтримали також організації Німеччини і Голляндії та який звернув на себе увагу Гіллярі Клінтон під час її відвідин Львова.

Багатьом українцям і українським організаціям в Канаді відомий проєкт „Джерело”, бо він будується, в першу чергу, за їхні щедрі пожертви. Кожного року Зеня з'являється в Торонто, щоб „відпочити”. Але цей відпочинок — це зустрічі з громадянством, майбутніми меценатами і державними установами, під час яких вона інформує про свою працю і збирає фонди, щоби її не закінчити, але продовжувати і поширювати. І ось заходами СФУЖО 29-го січня в приміщенні Суспільної Служби відбулася зустріч із Зенею Кушпетою і присутні мали змогу послухати і побачити на відео-записі стан її праці.

Г. Клінтон з дітьми центру в соборі св. Юра у Львові.

З. Кушпета.

Проєкт „Джерело” — це будова регабілітаційного центру для дітей, які мають церебральний параліч. У Львові таких дітей багато, але вони забуті, відкинені від громадського життя і лікування. Батьки цих дітей згромаджені в Товаристві „Надія”, яке взялося за будову центру. Передбачається, що у вересні 1996 року центр буде настільки „готовий”, що можна буде перенести зайняття і терапію туди. Під цю пору „Джерело” провадить садочок і школу в тимчасовому приміщенні, куди звозять дітей два мікроавтобуси. Тут діти бавляться, вчаться і проходять вправи для фізичного скріплення. Дітей в центрі 70, але коли закінчиться будова, можна буде обслуговувати до 200. „Джерело” вже має дітей-випускників, які після трирічної підготови перейшли до звичайної школи. Всі споглядали з трепетом, як це буде виглядати. Одначе все унормувалося дуже швидко: діти звичайної школи сприйняли дітей з паралічем поміж себе і опікуються ними.

Будова такого центру — це унікальне поняття в Україні, де дотепер ніхто не займався неповночинними людьми, а таких в Україні нараховують біля 80,000. Вони сидять по своїх родинах, не виходять на двір, бо нема можливостей для цього: жодних колясок, жодних автобусів, жодних шкіл, жодної терапії. До людей із церебральним паралічем ще треба додати неповночинних, які рівнож забуті і покинуті. Для них зорганізовано програму „Віра і світло”, розпочату Зенею Кушпетою. „Віра і світло” — це спілкування здорових молодих людей з неповночинними: спільні зустрічі, святкування, прогулянки, табори. Таких угрупувань в Львівській області тепер 11 і два в стані організації.

Ініціяторами проєкту „Джерело” — це дві канадійки — вже згадана З. Кушпета і фізіотерапістка Оксана Кунанець-Сварник. Оксана займається регабілітаційним аспектом проєкту, а Зеня організаційно-адміністративним. Допомагають їм різні організації і професіоналісти. У Львівському Інституті Фізкультури є відділ регабілітації, який буде постачати кваліфікованих терапістів Центрові „Джерело”. Одна німецька харитативна фундація уфундувала 85-тисячний дах центрові.

CESO (Canadian Executive Services Iverseas) дало центрові адміністративного експерта в особі Дженет Фарелл, яка їздить до Львова і приготовляє разом із місцевими людьми адміністративну схему і організацію штабу центру. Консультація архітекта Володимира Луціва з Торонто забезпечила відповідні специфікації при будові центру. Отже до розпочатого діла приєднується щораз більше добродіїв і фахівців.

Дотепер викінчено зовнішній вигляд будинку, підключено каналізацію, воду, електрику, телефон. На викінчення і обладнання внутрі потрібно ще 450,000 дол. При зустрічі Зеня підкреслювала, що всі дотеперішні досягнення — це у більшості завдяки пожертвам канадських меценатів. Послухавши і побачивши працю З. Кушпети та її співпрацівників, людина стає одушевлена і заохочена до дальшої підтримки такого благородного діла. Тому СФУЖО заохочує українське громадянство до дальших щедрих пожертв для завершення будови проєкту „Надії” — Регабілітаційного Центру „Джерело”. З імпрези зібрано і передано З. Кушпеті на цілі проєкту „Джерело” у Львові 1,000 дол. Жертводавцям щира подяка.

Бажаючих включитися до збірки фондів проситься виписувати чеки на: CCCF—Nadiya Building Fund та посилати на адресу: Project Nadiya-Dzerelo, Children of Chornobyl Canadian Fund, 1557 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A5.

Віра Маланчий

Швидкі темпи відбудови Свято-Михайлівського собору

Не дивлячись на зимову пору, інтенсивно йде відбудова Свято-Михайлівського золотоверхого собору. Роботи проводяться вдень і вночі. На сьогоднішній день стіни собору вже вимуровані від 12 до 15 стіп висоти. Стіни дзвіниці вже закінчені. Залишилось тільки встановити куполу. Це буде зроблено після того, як будуть завішені всі дзвони.

Минулого тижня були завішені два найбільші дзвони. В неділю, 22-го лютого ц. р. посадник Києва Олександер Омельченко та ректор Київської Духової Академії Єпископ Дануїл (УПЦ КП) перетяли стрічку при вході до дзвіниці, а два велетні дзвони „концертували” на весь Київ. Телевізійні станції передавали цю церемонію, як і „концерт” дзвонів по всій Україні.

Згідно з пляном, дзвіниця має бути закінчена, включно з позолоченою куполою та всіма оздобами, на 9-го травня. Посвячення дзвіниці довершить Патріярх Київський і всієї Руси-України Філарет 25-го травня 1998 року в День Києва.

Михайло Герець

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВІВТОРОК, 3-го БЕРЕЗНЯ 1998 Р.

Юніон, Н. Дж. Річні збори 27-го Відд. УНСоюзу відбудуться о год. 6-ій веч. в домі секретаря Романа Лапичака при 760 Layton Dr. На зборах вибір нового секретаря та вибір делегата і заступника на 34-ту Конвенцію УНС. Проситься всіх членів прибути. Управа.

TUESDAY, MARCH 10, 1998.

New York, N.Y. Annual Meeting UNA Branch 325 to be held at 4 pm at the office of Barbara Chupa, 240 East 6th Street.